

PREDLOG

Na osnovu člana 62 stav 5 i člana 63 stav 10 Zakona o klimatskim promjenama („Službeni list CG“, broj 149/25), Vlada Crne Gore, na sjednici od __ juna 2026. godine, donijela je

UREDBU O SISTEMU INVENTARA GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Član 1

Ovom uredbom uređuje se funkcionisanje sistema inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte kao i:

- lista gasova sa efektom staklene bašte za izradu inventara;
- način izrade i sadržaj inventara i izvještaja o inventaru;
- način izrade preliminarnog, odnosno procjenjenog inventara;
- način ocjene izvještaja;
- vrijednosti potencijala globalnog zagrijavanja za potrebe određivanja podataka iz inventara;
- način proračuna emisija gasova sa efektom staklene bašte prema sektorima;
- način kontrole kvaliteta podataka;
- način i metodologija praćenja i izvještavanja;
- sadržaj izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte.

Član 2

Lista gasova sa efektom staklene bašte iz člana 1 ove uredbe data je u Prilogu 1.

Član 3

Izrazi upotrebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

1) **zajednička tabela za izvještavanje CTR** (eng. common reporting table) je tabela za informacije o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte po izvorima i uklanjanju pomoću ponora uključenim u Aneks II Odluke 24/CP.19 Konferencije strana Konvencije (Odluka 24/CP.19).

2) **referentni pristup** je referentni pristup Međuvladinog panela za klimatske promjene (u daljem tekstu: IPCC), kako je navedeno u Smjernicama IPCC-a iz 2006. godine za nacionalne inventare gasova sa efektom staklene bašte iz 2006. godine (u daljem tekstu: Smjernice IPCC-a iz 2006.);

3) **pristup 1** je osnovni metod za procjenu nesigurnosti iz Smjernica IPCC-a;

4) **ključna kategorija** je kategorija koja ima značajan uticaj na ukupan inventar gasova sa efektom staklene bašte u smislu apsolutnog nivoa emisija i uklanjanja, trenda emisija i uklanjanja ili nesigurnosti u pogledu emisija i uklanjanja;

5) **sektorski pristup** je sektorski pristup IPCC-a, kako je navedeno u Smjernicama IPCC-a iz 2006. godine;

6) **obrazac za izradu dokumenata o inventaru gasova sa efektom staklene bašte** je obrazac naveden u Dodatku uz Smjernice Konvencije za izvještavanje o godišnjim inventarima gasovi sa efektom staklene bašte kao što je navedeno u Aneksu I Odluke 24/CP.19;

7) **modaliteti, postupci i smjernice za transparentnost** su modaliteti, postupci i smjernice za okvir transparentnosti u pogledu djelovanja i podrške iz člana 13. Sporazuma iz Pariza, kako je

navedeno u Aneksu Odluke 18/CMA.1 Konferencije strana Okvirne Konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime (u daljem tekstu: Konvencija);

8) **smjernice za inventar gasova sa efektom staklene bašte** su:

a) Smjernice IPCC-a iz 2006. godine;

b) metode, postupci i smjernice za okvir transparentnosti za mjere i potporu iz člana 13. Sporazuma iz Pariza, navedenim u Prilogu Odluke 18/CMA.1;

9) **ponovni proračun** je postupak za ponovnu procjenu, u skladu sa smjernicama za inventare gasovi sa efektom staklene bašte, antropogenih emisija gasova sa efektom staklene bašte po izvorima i uklanjanjima pomoću ponora u prethodno dostavljenim inventarima gasova sa efektom staklene bašte kao posljedica promjena u metodologijama, promjene u načinu na koji se dobijaju i primjenjuju emisijski faktori i podaci o aktivnostima ili kao posljedica uključivanja novih kategorija izvora i ponora;

10) **godina X** je tekuća kalendarska godina.

Član 4

Za izradu procijenjenog inventara i inventara, organ uprave nadležan za poslove životne sredine (u daljem tekstu: organ uprave) koristi podatke iz sistema inventara, koji obezbjeđuju organi i organizacije uprave i druga pravna lica i osigurava odgovarajuće kapacitete za sve faze izrade inventara i izvještaja o inventaru, kao i mehanizme za tehničku osposobljenost osoblja uključenog u ove procese.

Sistem inventara čine i organi i organizacije nadležni za vođenje ili upravljanje informacionim sistemima i bazama podataka koje sadrže podatke indirektno potrebne za izradu i provjeru inventara, uključujući podatke:

- 1) o emisijama gasova sa efektom staklene bašte iz verifikovanih izvještaja operatera postrojenja i operatera vazduhoplova i broderskog društva u skladu sa zakonom kojim se uređuju klimatske promjene;
- 2) o fluorisanim gasovima sa efektom staklene bašte, u skladu sa zakonom;
- 3) iz registra o industrijskim emisijama u skladu sa zakonom kojim se uređuju industrijske emisije;
- 4) iz inventara emisija zagađujućih materija u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha;
- 5) pripreme energetske statistike;
- 6) koji su rezultat praćenja i izvještavanja o emisijama i ponorima gasova sa efektom staklene bašte iz sektora korišćenju zemljišta, promjeni namjene zemljišta i šumarstvu (u daljem tekstu: sektor LULUCF).

U sektoru LULUCF organ uprave koristi za izradu inventara i podatke koji se prikupljaju geografskim praćenjem zemljišta u okviru programa Evropske Unije, uključujući programe LUCAS (Land Use Cover Area frame Survey) i Copernicus.

Sistem inventara čine i druga pravna lica koja raspolažu podacima potrebnim za izradu inventara, a kojima ne raspolažu organi i organizacije nadležni za vođenje ili upravljanje informacionim sistemima i bazama podataka iz stava 2 ovog člana.

Organ uprave koristi i druge podatke za potrebe izrade inventara.

Organ uprave može za procjenu emisija u izradi inventara da sprovodi godišnje provjeravanje usklađenosti podataka korišćenih iz stava 3 tač. 1, 2 i 3 ovog člana i podataka o energiji iz godišnjeg energetskog bilansa.

Član 5

Organ uprave u skladu sa smjericama za inventare:

- 1) utvrđuje ključne kategorije i primjenom odgovarajućih metoda proračunava emisije i uklanjanja pomoću ponora iz ključnih kategorija;
- 2) prikuplja potrebne podatke o djelatnostima, procesima i emisionim faktorima neophodne za izabrane metode proračuna antropogenih emisija i uklanjanja pomoću ponora;
- 3) izrađuje kvantitativnu procjenu nesigurnosti inventara za svaku kategoriju i za ukupni inventar te priprema ponovni proračun prethodno dostavljenih procjena antropogenih emisija i uklanjanja pomoću ponora;
- 4) sastavlja nacionalni inventar i sprovodi opšte postupke kontrole kvaliteta inventara u skladu sa svojim planom osiguranja i kontrole kvaliteta.

Organ uprave u toku pripreme inventara:

- 1) za ključne i pojedinačne kategorije kod kojih je došlo do znatnih metodoloških revizija i/ili revizija podataka primjenjuje postupke kontrole kvaliteta specifične za određenu kategoriju, u skladu sa smjericama za inventare;
- 2) prije dostavljanja inventara osigurava osnovnu reviziju inventara koju sprovodi nezavisna treća strana ili osoblje koje nije uključeno u izradu inventara, u skladu s planiranim postupcima osiguranja kvaliteta;
- 3) osigurava opsežniju reviziju ključnih kategorija i kategorija kod kojih je došlo do znatnih promjena u metodama;
- 4) na osnovu revizija u skladu s metodama, postupcima i smjericama za transparentnost i u skladu s propisima EU o reviziji inventara, kao i periodičnim internim evaluacijama postupka pripreme inventara, ponovno ocjenjuje postupak planiranja inventara kako bi ispunila utvrđene ciljeve kvaliteta.

Član 6

Za izradu preliminarnog inventara sa privremenim podacima, Organ uprave koristi podatke iz člana 4 i čl. 15 do 22 ove uredbe.

Za proračun emisija u procijenjenom inventaru, preliminarnom inventaru i inventaru, koriste se potencijali globalnog zagrijavanja za 100-godišnji vremenski horizont, isključujući vrijednost za fosilni metan i dati su u Prilogu 2.

Član 7

Procijenjeni inventar, preliminarni inventar i inventar i izveštaj o inventaru sadrže proračune emisija gasova sa efektom staklene bašte za IPCC sektore i kategorije izvora emisija i uklanjanja pomoću ponora, a koji su: energetika, industrijski procesi i upotreba proizvoda, poljoprivreda, otpad i sektor LULUCF.

Način i metodologija izrade procijenjenog inventara, preliminarnog inventara i inventara propisan je na međunarodnom nivou Smjericama IPCC-a iz 2006. godine, odnosno dopunama smjernica iz 2019. godine i bilo kojim unapređenjem koje IPCC objavi.

Član 8

Inventar sadrži:

- 1) podatke o djelatnostima i aktivnostima iz kategorija izvora prema IPCC, i koji su potrebni za procjenu antropogenih emisija gasova sa efektom staklene bašte i uklanjanja pomoću ponora sa

teritorije Crne Gore, u skladu sa Smjernicama IPCC-a iz 2006. godine, odnosno dopunama smjernica iz 2019. godine;

2) podaci o primijenjenim emisionim faktorima u skladu sa Smjernicama IPCC-a iz 2006. godine, odnosno dopunama smjernica iz 2019. godine, odnosno nacionalne emisione faktore ili emisione faktore iz pojedinačnih izvora emisija gasova sa efektom staklene bašte;

3) podatke o antropogenim emisijama gasovi sa efektom staklene bašte iz izvora koji obuhvataju gasove s efektom staklene bašte iz postrojenja i vazduhoplovnih aktivnosti i aktivnosti brodarskih društava i izvora iz IPCC sektora i kategorija u kojima dolazi do aktivnosti u skladu sa zahtjevima Konvencije koji se odnose na izvještavanje, bez aktivnosti određenih u propisu kojim se uređuju vrste aktivnosti i gasovi sa efektom staklene bašte, kao i uklanjanjima pomoću ponora koje proizilaze iz sektora LULUCF sa teritorije Crne Gore;

4) podatke o antropogenim emisijama ugljen-monoksida (CO), sumpor-dioksida (SO₂), azot oksida (NO_x) i isparljivih organskih jedinjenja sa teritorije Crne Gore iz inventara emisija zagađujućih materija u vazduh u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha;

5) informacije o indikatorima; ;

6) informacije o mjerama preduzetim u cilju poboljšanja procjena inventara gasovi sa efektom staklene bašte koje su bile predmet izmjena;

7) rezultate izvršenih provjera usklađenosti podataka emisija gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja, vazduhoplovnih aktivnosti i aktivnosti brodarskih društava sa verifikovanim emisijama gasova sa efektom staklene bašte dostavljenim na osnovu zakona kojim se uređuju klimatske promjene;

8) rezultate izvršenih provjera usklađenosti podataka emisija gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja, vazduhoplovnih aktivnosti i aktivnosti brodarskih društava sa:

– podacima korišćenim za pripremu inventara iz tačke 4 ovog stava;

– podacima iz evidencije o fluorisanim gasovima sa efektom staklene bašte koja se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha;

– podacima iz energetskog sektora na osnovu kojih nadležni organ za statistiku izrađuje Energetski bilans Crne Gore;

9) opis nacionalnog sistema odnosno promjena nacionalnog sistema inventara gasova sa efektom staklene bašte;

10) informacije o planovima osiguranja kvaliteta i kontrole kvaliteta podataka, ocjenu opšte nesigurnosti, opštu ocjenu cjelovitosti i druge elemente Izvještaja o inventaru gasova sa efektom staklene bašte.

Indikatori iz stava 1 tačka 5 ovog člana dati su u Prilogu 3.

Član 9

Sadržaj procijenjenog inventara gasova sa efektom staklene bašte za prethodnu godinu dat je u Prilogu 4.

Procijenjeni inventar sadrži najmanje:

1) podatke o aktivnostima i metode koje su koriste za procjenu emisija za godinu X-1 prikazane po IPCC sektora i kategorijama;

2) u zasebnim kolonama, emisije gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja i vazduhoplovnih aktivnosti i aktivnosti brodarskih društava i emisije gasova sa efektom staklene bašte iz IPCC sektora i kategorija po kategorijama izvora, ako je dostupno.

Inventar gasova sa efektom staklene bašte iz stava 1 ovog člana sadrži i objašnjenja, uključujući ona o razlozima ključnih promjena u emisijama iz izvora i uklanjanja pomoću ponora u odnosu na one proračunate u inventaru.

Član 10

Izradu izvještaja o inventaru prati Radno tijelo za međusektorsku koordinaciju za politiku i mjere za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanje na klimatske promjene, daje mišljenje i učestvuje u reviziji izvještaja.

Izvještaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte sadrži najmanje:

- 1) podatke o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte iz člana 8 stav 1 tačka 3 ove uredbe za godinu X-2;
- 2) podatke o antropogenim emisijama iz člana 8 stav 1 tačka 4 ove uredbe, koji su usklađeni sa podacima iz inventara emisija zagađujućih materija u vazduh, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha, i o kojima se izvještava u skladu sa Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima (u daljem tekstu: LRTAP Konvencija), za godinu X-2;
- 3) podatke o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte iz izvora i uklanjanja pomoću ponora CO₂ iz sektora LULUCF za godinu X-2;
- 4) sve promjene u podacima iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava za godine između bazne godine ili perioda i godine X-3, navodeći razloge za te promjene;
- 5) informacije o indikatorima kao što je utvrđeno u članu 8 stav 1 tačka 5 ove uredbe, za godinu X-2;
- 6) sažete informacije o izvršenim prijenosima emisija u skladu sa propisom kojim se uređuju fleksibilne mogućnosti trgovine emisijama putem pozajmljivanja, skladištenja i prijenosa emisija za godinu X-1,
- 7) informacije o mjerama preduzetim u cilju poboljšanja procjena inventara gasova sa efektom staklene bašte koje su bile predmet izmjena;
- 8) informacije o stvarnim ili procijenjenim alokacijama verifikovanih emisija postrojenja koja su u sistemu trgovine emisijama po kategorijama izvora u okviru inventara gasova sa efektom staklene bašte, gde je to moguće, i udelu tih verifikovanih emisija u ukupnim emisijama gasova sa efektom staklene bašte po kategorijama izvora emisija za godinu X-2;
- 9) rezultate izvršenih provjera usklađenosti podataka iz inventara gasova sa efektom staklene bašte za godinu X-2, sa verifikovanim emisijama gasova sa efektom staklene bašte iz tačke 8 ovog stava;
- 10) rezultate izvršenih provjera usklađenosti podataka korišćenih za procjenu emisija gasova sa efektom staklene bašte u pripremi inventara gasova sa efektom staklene bašte za godinu X-2, sa:
 - podacima korišćenim za pripremu inventara iz tačke 2 ovog stava;
 - podacima iz evidencije o fluorisanim gasovima sa efektom staklene bašte koja se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha;
 - podacima iz energetskeg sektora na osnovu kojih nadležni organ za statistiku izrađuje Energetski bilans Crne Gore;
- 11) opis sistema, odnosno promjena sistema inventara gasova sa efektom staklene bašte, ako postoje;
- 12) opis promjena u nacionalnom registru emisija odnosno kredita;

13) informacije o planovima osiguranja kvaliteta i kontrole kvaliteta podataka, ocjenu opšte nesigurnosti, opštu ocjenu cjelovitosti i druge elemente Izvještaja o inventaru gasova sa efektom staklene bašte;

14) informacije o namjerama da se iskoriste fleksibilnosti i o korišćenju prihoda u skladu sa propisom kojim se uređuju fleksibilne mogućnosti trgovine emisijama putem pozajmljivanja, skladištenja i prijenosa emisija

15) i druge podatke u skladu sa relevantnim odlukama Evropske Komisije, Energetske Zajednice i Konvencije.

Metodologija za monitoring i izvještavanje u LULUCF sektoru u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana podrazumijevaju korišćenje:

1) podataka o promjeni namjene zemljišta za određenu geografsku lokaciju u skladu sa smjernicama IPCC iz 2006. godine za inventare gasova sa efektom staklene bašte;

2) metodologije Nivoa 1 u skladu sa smjernicama iz tačke 1. ovog stava;

3) metodologije najmanje Nivoa 2 u slučaju da rezervoari ugljenika predstavljaju najmanje 25–30% emisija ili uklanjanja u kategoriji izvora ili uklanjanja putem ponora koja je prioritet u sistemu inventara jer njena procjena ima znatan uticaj na:

- ukupan inventar gasova sa efektom staklene bašte u smislu apsolutnog nivoa emisije i uklanjanja putem ponora,
- trend emisija i uklanjanja putem ponora ili
- nesigurnosti u pogledu emisija i uklanjanja putem ponora u kategorijama korišćenja zemljišta, u skladu sa smjernicama iz tačke 1 ovog stava.

Podstiče se primjena metodologije Nivoa 3 u skladu sa smjernicama IPCC.

Član 11

Izvještaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte priprema se na osnovu obrazaca za izradu inventara koji su dati u Prilogu 5.

Podacima iz inventara gasova sa efektom staklene bašte popunjavaju se zajedničke tabelle za izvještavanje i prema potrebi transformišu u datoteku formata XML (Extensible Markup Language – proširivi jezik za označavanje), u zavisnosti od dostupnosti odgovarajućeg softvera.

Izvještaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte sadrži i informacije iz člana 4 i čl. 15 do 22 ove uredbe.

Član 12

Ako pri izradi inventara organ uprave utvrdi potrebu i ponovo proračuna emisije i uklanjanje putem ponora iz člana 10 stav 1 tačka 4 ove uredbe za godine 1990, 2005. i za godinu X-3, obavezan je da razloge za ponovni proračun i objašnjenje kako je održana usklađenost vremenskih serija za sve izvještajne godine navede u izvještaju o inventaru.

Ove informacije sadržane su i u rezimeu poglavlja posvjećenog ponovnom proračunu.

Član 13

Organ uprave unapređuje inventare i priprema Plan unapređenja inventara i rokove za realizaciju pojedinačnih predloženih unapređenja i obezbjeđuje informacije o preduzetim unapređenjima u izvještaju o inventaru.

Sadržaj informacija koje je neophodno uključiti u izvještaj o preduzetim unapređenjima inventara, dat je u Prilogu 6.

Izveštaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte sadrži pitanja koja su po prvi put izložena u najnovijim odgovarajućim izvještajima o reviziji i pitanja koja se ponavljaju iz prethodnih izvještaja o reviziji.

Član 14

Za pripremu izvještaja o inventaru Energetske zajednice organ uprave dostavlja informacije o metodama izrade inventara, emisionim faktorima i povezanim metodološkim opisima za ključne kategorije.

Član 15

Informacije koje su sastavni dio Izvještaja o inventaru, a tiču se procjena nesigurnosti najmanje prema pristupu 1, bliže su definisane Prilogom 7.

Informacije iz stava 1 ovog člana, sadrže:

- 1) za kategorije koje su u izveštaju označene kao „nije procijenjeno” (NE) detaljno objašnjenje razloga korišćenja ove oznake, naročito kada smjernice za inventar gasova sa efektom staklene bašte pružaju metode za procjenu, u skladu sa modalitetima, postupcima i smjernicama za transparentnost;
- 2) objašnjenje u vezi sa geografskim područjem obuhvaćenim inventarom gasova sa efektom staklene bašte i objašnjenje za postojanje razlika u slučaju kada postoje razlike između geografske pokrivenosti koju uključuje inventar dostavljen Konvenciji i Sporazumu iz Pariza i onog urađenog i dostavljenog Energetskoj zajednici.

Član 16

Format za izvještavanje o stvarnim ili procijenjenim alokacijama verifikovanih emisija postrojenja koja učestvuju u sistemu trgovine emisijama iz člana 10 stav 1 tačka 8 ove uredbe dat je u Prilogu 8.

Član 17

Informacije o rezultatima provjera iz člana 10 stav 1 tačka 10 alineja 1 ove uredbe i o usklađenosti podataka u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 2 ove uredbe date u tekstualnom obliku, sadrže informacije:

- da li su procjene emisija ugljen monoksida (CO), sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x) i isparljivih organskih jedinjenja iz inventara o zagađujućim materijama, određenog u zakonu kojim se uređuje zaštita vazduha, u skladu sa odgovarajućim procjenama emisija u inventaru gasova sa efektom staklene bašte iz člana 8. ove Uredbe;
- datume dostavljanja izvještaja u skladu sa Konvencijom o prekograničnom prijenosu zagađujućih materija u vazduh na velikim udaljenostima, koji su upoređeni sa inventarom gasova sa efektom staklene bašte.

Ako provjere iz stava 1 ovog člana pokažu razliku između ukupnih emisija od više od +/- 5% ne uključujući sektor LULUCF za određenu zagađujuću materiju u vazduhu iz inventara gasova sa efektom staklene bašte i inventara zagađujućih materija u vazduh izrađenih u skladu sa propisima kojim se uređuje zaštita vazduha, pored informacija u tekstualnom obliku iz stava 1. ovog člana, navode se i informacije za pomenutu zagađujuću materiju iz vazduha u Prilogu 9. –

Ako je razlika iz stava 2 ovog člana veća od $\pm 5\%$ rezultat korekcije grešaka u vezi sa podacima ili razlikom u geografskoj pokrivenosti ili području primjene odgovarajućih pravnih instrumenata, daju se samo informacije iz stava 1 ovog člana.

Član 18

Informacije o rezultatima provjere iz člana 10 stav 1 tačka 10 podtačka 2 ove uredbe date u tekstualnom obliku, sadrže:

- 1) provjere sprovedene u pogledu nivoa detalja, skupova podataka i upoređenih dostavljenih izvještaja;
- 2) glavne rezultate provjera i objašnjenja glavnih nedosljednosti;
- 3) podatke o tome da li su upotrijebljeni podaci koje su operateri prikupili u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita vazduha i na koji način su upotrijebljeni;
- 4) ako provjere nisu sprovedene, razloge zbog kojih se smatra da pomenute provjere nisu relevantne.

Član 19

Informacije o rezultatima provjera iz člana 10. stava 1. tačka 9 podtačka 3 ove uredbe daju se u tekstualnom obliku, navodeći razlike između referentnog pristupa proračunatog na osnovu podataka uključenih u inventar gasova sa efektom staklene bašte i referentnog pristupa proračunatog na osnovu podataka energetske statistike.

Kvantitativne informacije i objašnjenja razlika većih od $\pm 2\%$ u ukupnoj vidljivoj nacionalnoj potrošnji fosilnih goriva na ukupnom nivou za sve kategorije fosilnih goriva za godinu X-2 iz stava 1 ovog člana su date u Prilogu 10.

Član 20

U odgovarajućim poglavljima izvještaja o inventaru gasova sa efektom staklene bašte jasno se navodi ako od prethodnog izvještaja o inventaru nije bilo promjena u opisu sistema inventara ili, ako je primjenljivo, registra klimatskih promjena.

Član 21

Informacije o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte iz sektora i kategorija navedenih u članu 10 stav 1 tačka 1 ove uredbe i ažuriranja takvih informacija iz člana 10 stav 1 tačka 4 ove uredbe date su u Prilogu 11.

Član 22

Izvještaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte iz člana 10 ove uredbe sadrži i sledeće informacije o nacionalnom sistemu inventara gasovi sa efektom staklene bašte:

- 1) naziv i kontakt podatke organa nadležnog za izradu inventara gasovi sa efektom staklene bašte;
- 2) uloge i odgovornosti organa i organizacija vezano za planiranje, pripremu i postupak upravljanja inventarom gasovi sa efektom staklene bašte, kao i institucionalne, pravne i proceduralne mehanizme za njegovu pripremu;
- 3) opis procesa/postupka prikupljanja podataka o aktivnostima, za odabir emisionih faktora i metoda za izradu procjena emisija gasovi sa efektom staklene bašte;
- 4) opis korišćenih pristupa i rezultate utvrđivanja ključnih kategorija;

- 5) opis procesa/postupaka kojima se određuje kada se obavljaju ponovni proračuni prethodno dostavljenih podataka o inventaru gasovi sa efektom staklene bašte;
- 6) opis plana obezbjeđenja i kontrole kvaliteta, njegovo sprovođenje i utvrđeni ciljevi kvaliteta, informacije o unutrašnjim i spoljašnjim postupcima/procesima ocjenjivanja i pregleda i njihovim rezultatima u skladu sa smjernicama za nacionalne sisteme utvrđene u Prilogu Odluke 19/CMP.1 Konferencije strana Konvencije;
- 7) opis procesa/postupaka zvanične provjere i odobrenja inventara gasovi sa efektom staklene bašte.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana sadrži i opis mehanizama za obezbjeđenje pristupa informacijama Organa uprave za potrebe izrade inventara gasovi sa efektom staklene bašte, uključujući podatke o organima i organizacijama koji dostavljaju informacije, redovno utvrđivanje rokova za pristup informacijama, stepen detalja i cjelovitosti podataka kojima je omogućen pristup.

Član 23

Organ uprave:

1) svake godine za prijavljene vremenske serije, arhivira informacije o inventaru, uključujući: sve raščlanjene emisione faktore, podatke o aktivnostima i dokumentaciju o tome kako su oni generisani i raščlanjeni, internu dokumentaciju o postupcima obezbeđivanja i kontrole kvaliteta, eksternim i internim revizijama, dokumentaciju o godišnjim ključnim izvorima i identifikaciji ključnih izvora i planiranim poboljšanjima inventara.

2) omogućava revizionim timovima za prijedlog u skladu sa modalitetima, postupcima i smjernicama za transparentnost, pristup svim arhiviranim informacijama korišćenim za pripremu inventara, uzimajući u obzir pravila o povjerljivosti podataka utvrđena posebnim propisima;

3) blagovremeno odgovara na zahtjeve za pojašnjenjima informacija o inventaru koje proizilaze iz različitih faza procesa revizije informacija o inventaru i informacija o sistemu inventara.

Organ uprave treba da omogući pristup arhiviranim informacijama.

Član 24

Prilozi 1 do 11 čine sastavni dio ove uredbe.

Član 25

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Pravilnik o načinu izrade i sadržaju inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 55/22).

Član 26

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj:

Podgorica, __ juna 2026. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
Mr Miloško Spajić**

GASOVI SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Ugljen-dioksid (CO₂)

Metan (CH₄)

Azot-suboksid (N₂O)

Sumpor-heksafluorid (SF₆)

Azot-trifluorid (NF₃)

Fluorougljovodici (jedinjenja HFC):

- (a) HFC -23 CHF₃
- (b) HFC -32 CH₂F₂
- (c) HFC -41 CH₃F
- (d) HFC -125 CHF₂CF₃
- (e) HFC -134 CHF₂CHF₂
- (f) HFC -134a CH₂FCF₃
- (g) HFC -143 CH₂FCHF₂
- (h) HFC -143a CH₃CF₃
- (i) HFC -152 CH₂FCH₂F
- (j) HFC -152a CH₃CHF₂
- (k) HFC -161 CH₃CH₂F
- (l) HFC -227ea CF₃CHF₂CF₃
- (m) HFC -236cb CF₃CF₂CH₂F
- (n) HFC -236ea CF₃CHFCHF₂
- (o) HFC -236fa CF₃CH₂CF₃
- (p) HFC -245fa CHF₂CH₂CF₃
- (q) HFC -245ca CH₂FCF₂CHF₂
- (r) HFC -365mfc CH₃CF₂CH₂CF₃
- (s) HFC -43 -10mee CF₃CHFCH₂CF₂CF₃ ili (C₅H₂F₁₀)

Perfluorougljenici (jedinjena PFC):

- 1. PFC -14, perfluorometan, CF₄
- 2. PFC -116, perfluoroetan, C₂F₆
- 3. PFC -218, perfluoropropan, C₃F₈
- 4. PFC -318, perfluorociklobutan, c-C₄F₈
- 5. Perfluorociklopropan c-C₃F₆
- 6. PFC -3-1-10, perfluorobutan, C₄F₁₀
- 7. PFC -4-1-12, perfluoropentan, C₅F₁₂
- 8. PFC -5-1-14, perfluoroheksan, C₆F₁₄
- PFC -9-1-18, C₁₀F₁₈

PRILOG 2

POTENCIJALI GLOBALNOG ZAGRIJEVANJA

Akronim, uobičajeno ime ili hemijski naziv	Potencijal globalnog zagrijevanja
Ugljen-dioksid (CO ₂)	1
Metan (CH ₄)	28
Azot-suboksid (N ₂ O)	265
Sumpor-heksafluorid (SF ₆)	23.500
Azot-trifluorid (NF ₃)	16.100
Fluorougljovodonici (HFC):	
HFC -23 CHF ₃	12.400
HFC -32 CH ₂ F ₂	677
HFC -41 CH ₃ F	116
HFC -125 CHF ₂ CF ₃	3.170
HFC -134 CHF ₂ CHF ₂	1.120
HFC -134a CH ₂ FCF ₃	1.300
HFC -143 CH ₂ FCHF ₂	328
HFC -143a CH ₃ CF ₃	4.800
HFC -152 CH ₂ FCH ₂ F	16
HFC -152a CH ₃ CHF ₂	138
HFC -161 CH ₃ CH ₂ F	4
HFC -227ea CF ₃ CHF ₂ CF ₃	3.350
HFC -236cb CF ₃ CF ₂ CH ₂ F	1.210
HFC -236ea CF ₃ CHF ₂ CHF ₂	1.330
HFC -236fa CF ₃ CH ₂ CF ₃	8.060
HFC -245fa CHF ₂ CH ₂ CF ₃	858
HFC -245ca CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	716
HFC -365mfc CH ₃ CF ₂ CH ₂ CF ₃	804
HFC -43 -10mee CF ₃ CHF ₂ CHF ₂ CF ₃ или (C ₅ H ₂ F ₁₀)	1.650
Perfluorougljenici (PFC-и):	
PFC -14, perfluorometan, CF ₄	6.630
PFC -116, perfluoroetan, C ₂ F ₆	11.100
PFC -218, perfluoropropan, C ₃ F ₈	8.900
PFC -318, perfluorociklobutan, c-C ₄ F ₈	9.540

Perfluorociklopropan, c-C ₃ F ₆	9.200
PFC -3-1-10, perfluorobutan, C ₄ F ₁₀	9.200
PFC -4-1-12, perfluoropentan, C ₅ F ₁₂	8.550
PFC -5-1-14, perfluoroheksan, C ₆ F ₁₄	7.910
PFC -9-1-18, C ₁₀ F ₁₈	7.190

Indikatori

Br.	Naziv indikatora	Indikator	Numerator /denominator ⁽¹⁾	Uputstva /definicije ⁽²⁾ ⁽³⁾	Godina X-2
1.	TRANSFORMACIJA B0	Specifične emisije CO ₂ iz javnih termoelektrana i termoelektrana-toplana, uključujući proizvodnju za vlastite potrebe (t/TJ)	Emisija CO ₂ iz javnih termoelektrana i kombinovanih termoelektrana – toplana, uključujući proizvodnju za vlastite potrebe, kt	Emisije CO ₂ iz svakog sagorevanja fosilnih goriva za bruto proizvodnju električne i toplotne energije u javnim termoelektranama i kombinovanim termoelektranama – toplanama, uključujući proizvodnju za vlastite potrebe. Ne uključuje emisije iz toplana.	
			Svi proizvodi - proizvodnja javnih termoelektrana i termoelektrana-toplana, sa proizvodnjom za vlastite potrebe, PJ	Bruto proizvedena električna energija i sva toplotna prodana trećim stranama, u javnim termoelektranama i kombinovanim termoelektranama-toplanama, uključujući proizvodnju za vlastite potrebe. Proizvodnja iz toplana nije uključena. Primarna delatnost javnih termoelektrana jeste proizvodnja električne (i toplotne) energije za prodaju trećim stranama. One mogu biti u privatnom ili javnom vlasništvu. Termoelektrane sa proizvodnjom za vlastite potrebe proizvode električnu (i toplotnu) energiju u potpunosti ili delomično za vlastite potrebe kao delatnost koja podržava njihovu primarnu delatnost. Bruto proizvodnja električne energije meri se na izlazu (iz generatora) glavnih transformatora, tj. uključena je potrošnja električne energije u pomoćnim postrojenjima i transformatorima (izvor: energetske bilans).	

¹ Numerator /denominator unosi se ako već nisu uključeni u Zajednički obrazac za izveštavanje (CRF).

² U popunjavanju ovog obrasca treba da se slede ta uputstva. Ako ne mogu u potpunosti da se slede ili ako numerator/denominator nije u potpunosti usklađen, to treba jasno da se naznači.

³ Upućivanje na kategorije izvora prema IPCC-u odnose se na izmenjena uputstva IPCC-a za nacionalne inventare gasovi s efektom staklene bašte iz 2006. godine.

Br.	Naziv indikatora	Indikator	Numerator /denominator ⁽¹⁾	Uputstva /definicije ⁽²⁾ ⁽³⁾	Godina X-2
2	TRANSFORMACIJA E0	Specifična emisija SO ₂ iz postrojenja sa proizvodnjom za vlastite potrebe (t/TJ)	Emisija SO ₂ iz termoelektrana i kombinovanih termoelektrana – toplana sa proizvodnjom za vlastite potrebe, kt	Emisije SO ₂ iz svakog sagorevanja fosilnih goriva za bruto proizvodnju električne i toplotne energije u termoelektranama i kombinovanim termoelektranama - toplinama sa proizvodnjom za vlastite potrebe. Ne uključuje emisije iz toplana.	
			Svi proizvodi termoelektrana i kombinovanih termoelektrana – toplana sa proizvodnjom za vlastite potrebe, PJ	Bruto proizvedena električna i toplotna energija u termoelektranama i kombinovanim termoelektranama-toplanama sa proizvodnjom za vlastite potrebe. Termoelektrane sa proizvodnjom za vlastite potrebe proizvode električnu (i toplotnu) energiju u potpunosti ili delimično za vlastite potrebe kao prateća delatnost svoje primarne delatnosti.	
3.	INDUSTRIJA A1.1	Intenzitet SO ₂ u industriji gvožđa i čelika, t/milion EUR	Ukupna emisija SO ₂ iz industrije gvožđa i čelika, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva u proizvodnji gvožđa i čelika uključujući sagorevanje za potrebe proizvodnje električne i toplotne energije (kategorija izvora prema IPCC-u 1A2a), u procesima proizvodnje gvožđa i čelika (kategorija izvora prema IPCC-u 2C1) i procesima proizvodnje ferolegura (kategorija izvora prema IPCC-u 2C2).	
			Bruto dodatna vrednost - industrija gvožđa i čelika, milijarde EUR	Bruto dodata vrednost uz nepromenljive cene na nivou 1995. u proizvodnji gvožđa, čelika i ferolegura (NACE 27.1), proizvodnji cevi (NACE 27.2), ostaloj primarnoj obradi gvožđa i čelika, (NACE (27.3), livenju gvožđa (NACE 27.51) i livenju čelika (NACE 27.52) (izvor: nacionalni računi).	
4.	INDUSTRIJA A1.2	Intenzitet SO ₂ iz potrošnje energije u hemijskoj industriji, t/milion EUR	Emisija SO ₂ iz potrošnje energije u hemijskoj industriji, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva u proizvodnji hemikalija i hemijskih proizvoda uključujući sagorevanje za potrebe proizvodnje električne i toplotne energije (kategorija izvora prema IPCC-u 1A2c).	

Br.	Naziv indikatora	Indikator	Numerator /denominator ⁽¹⁾	Uputstva /definicije ⁽²⁾ ⁽³⁾	Godina X-2
			Bruto dodatna vrednost hemijske industrije, milijarde EUR	Bruto dodata vrednost uz nepromenljive cene na nivou 2016. u proizvodnji hemikalija i hemijskih proizvoda (NACE 24) (izvor: nacionalni računi).	
5.	INDUSTRIJA A1.3	Intenzitet SO ₂ iz potrošnje energije u industriji stakla, keramike i građevinskih materijala, t/miliona EUR	Emisija SO ₂ iz potrošnje energije u industriji stakla, keramike i građevinskih materijala, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva u proizvodnji nemetalnih mineralnih proizvoda (NACE 26), uključujući sagorevanje za potrebe proizvodnje električne i toplotne energije.	
			Bruto dodata vrednost - industrija stakla, milijarde EUR	Bruto dodata vrednost uz nepromenljive cene na nivou iz 2016. u proizvodnji nemetalnih mineralnih proizvoda (NACE 26) (izvor: nacionalni računi).	
6.	INDUSTRIJA A1.4	Intenzitet SO ₂ iz potrošnje energije u industriji hrane, pića i duvana, t/milion EUR	Emisija SO ₂ iz potrošnje energije u industriji hrane, pića i duvana, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva u proizvodnji prehrambenih proizvoda, pića i duvanskih proizvoda, uključujući sagorevanje za potrebe proizvodnje električne i toplotne energije (kategorija izvora prema IPCC-u 1A2e).	
			Bruto dodata vrednost - industrija hrane, pića i duvana, milion EUR	Bruto dodata vrednost uz nepromenljive cene na nivou 2016. u proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića (NACE 15) i duvanskih proizvoda (NACE 16) (izvor: nacionalni računi).	
7.	INDUSTRIJA A1.5	Emisija SO ₂ u potrošnji energije u papirnoj i štamparskoj industriji, t/milion EUR	Emisija SO ₂ u potrošnji energije u papirnoj i štamparskoj industriji, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva u proizvodnji drvene celuloze, papira i papirnih proizvoda i u objavljivanju, štampanju i reprodukciji medija, uključujući emisiju iz sagorevanja za potrebe proizvodnje električne i toplotne energije (kategorija izvora prema IPCC-u 1A2d).	
			Bruto dodata vrednost - papirna i štamparska industrija, milion EUR	Bruto dodata vrednost uz nepromenljive cene na nivou 2016. u proizvodnji drvene celuloze, papira i papirnih proizvoda (NACE 21), i u objavljivanju, štampanju i reprodukciji medija (NACE 22), (izvor: nacionalni računi).	
8.	DOMAĆINSTVA A0	Specifična emisija SO ₂ iz domaćinstava za	Emisija SO ₂ za grejanje domaćinstava, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva za grejanje domaćinstava.	

Br.	Naziv indikatora	Indikator	Numerator /denominator ⁽¹⁾	Uputstva /definicije ⁽²⁾ ⁽³⁾	Godina X-2
		grejanje prostora, t/m ²	Površina stalno nastanjenih stambenih prostora, milion m ²	Ukupna površina stalno nastanjenih stambenih prostora.	
9.	USLUGE B0	Specifična emisija SO ₂ za grejanje prostora iz komercijalnog i institucionalnog sektora, kg /m ²	Emisija SO ₂ za grejanje prostora u komercijalnom i institucionalnom sektoru, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja fosilnih goriva za grejanje prostora u komercijalnim i institucionalnim zgradama u javnom i privatnom sektoru.	
			Površina uslužnih prostora, milion m ²	Ukupna površina uslužnih prostora (NACE 41, 50, 51, 52, 55, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 80, 85, 90, 91, 92, 93, 99).	
10.	SAOBRAĆAJ B0	Specifična emisija SO ₂ iz putničkih vozila na dizelski pogon, g/100 km	Emisija SO ₂ iz putničkih vozila na dizelski pogon, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja dizel goriva u svim saobraćajnim delatnostima koje uključuju putnička vozila vrste M1 (kategorija izvora prema IPCC-u 1A3bi, samo dizel).	
			Kilometraža putničkih vozila na dizelski pogon, milion kt	Ukupna kilometraža putničkih vozila na dizelski pogon kojima je dozvoljeno učestvovanje u saobraćaju (izvor: statistika iz oblasti saobraćaja).	
11.	SAOBRAĆAJ B0	Specifična emisija SO ₂ iz putničkih vozila na benzinski pogon, g/100 km	Emisija SO ₂ iz putničkih vozila na benzinski pogon, kt	Emisija SO ₂ iz sagorevanja benzina u svim saobraćajnim delatnostima koje uključuju putnička vozila vrste M1 (kategorija izvora prema IPCC-u 1A3bi, samo benzin).	
			Kilometraža putničkih vozila na benzinski pogon, milion km	Ukupna kilometraža putničkih vozila na benzinski pogon kojima je dozvoljeno učestvovanje u saobraćaju (izvor: statistika iz oblasti saobraćaja).	

Inventar gasova sa efektom staklene bašte sa procijenjenim podacima

Godina za koju se izveštava: X-1	
Godina izveštavanja: X	

KATEGORIJE IZVORA I PONORA gasova sa efektom staklene bašte		SO ₂ ⁴	CH ₄	N ₂ O	HFCs	PFCs	SF ₆	Neodređena mešavina HFCs i PFCs	NF ₃	Ukupno	Emisije -1 ⁵	Emisije -2 ⁶
		CO ₂ ekvivalent(kt)									CO ₂ ekvivalent (kt)	
Ukupne nacionalne emisije i uklanjanja												
1	Energetika											
A	Aktivnosti sagorevanja fosilnih goriva											
1	Energetska postrojenja											
2	Industrija i građevinarstvo											
3	Saobraćaj											

⁴ Za ugljen dioksid (CO₂) iz korišćenja zemljišta, promene namene zemljišta i šumarstva potrebno je prijaviti neto emisije/uklanjanja. Za potrebe izveštavanja znakovi za uklanjanje uvek su negativni (-), a za emisije pozitivni (+)

⁵ Emisije GHG iz postrojenja i vazduhoplovnih aktivnosti

⁶ Emisije iz IPCC sektora (bez LULUCF), osim emisija GHG iz postrojenja i vazduhoplovnih aktivnosti

KATEGORIJE IZVORA I PONORA gasova sa efektom staklene bašte		SO ₂ ⁴	CH ₄	N ₂ O	HFCs	PFCs	SF ₆	Neodređena mešavina HFCs i PFCs	NF ₃	Ukupno	Emisije -1 ⁵	Emisije -2 ⁶
		CO ₂ ekvivalent(k)									CO ₂ ekvivalent (kt)	
E	Elektronska industrija											
F	Upotreba proizvoda kao zamena za stvari koje oštećuju ozonski omotač (ODS)											
G	Proizvodnja i upotreba drugih proizvoda											
H	Ostalo											
3	Poljoprivreda											
A	Enterična fermentacija											
B	Upravljanje stajskim đubrivom											
C	Gajenje pirinča											
D	Poljoprivredna zemljišta											
E	<i>Kontrolisano</i> spaljivanje savana											

KATEGORIJE IZVORA I PONORA gasova sa efektom staklene bašte		SO ₂ ⁴	CH ₄	N ₂ O	HFCs	PFCs	SF ₆	Neodređena mešavina HFCs i PFCs	NF ₃	Ukupno	Emisije -1 ⁵	Emisije -2 ⁶
		CO ₂ ekvivalent(kt)									CO ₂ ekvivalent (kt)	
E	Naseljena područja											
F	Ostala zemljišta											
G	Drvni proizvodi											
H	Ostalo											
5	Otpad											
A	Odlaganje čvrstog otpada											
B	Biološki tretman čvrstog otpada											
C	Spaljivanje i gorenje otpada na otvorenom											
D	Tretman i ispuštanje otpadnih voda											
E	Ostalo											
6	Ostalo (kako je navedeno u rezimeu 1.A)											
Beleške:												

KATEGORIJE IZVORA I PONORA gasova sa efektom staklene bašte	SO ₂ ⁴	CH ₄	N ₂ O	HFCs	PFCs	SF ₆	Neodređena mešavina HFCs i PFCs	NF ₃	Ukupno	Emisije -1 ⁵	Emisije -2 ⁶
	CO ₂ ekvivalent(kt)									CO ₂ ekvivalent (kt)	
Potrošnja goriva u međunarodnom saobraćaju											
Vazduhoplovstvo											
Plovidba											
Emisije CO₂ iz biomase											
Uhvaćeni CO₂											
Indirektni CO₂											
Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte u CO₂ ekvivalentu bez korišćenja zemljišta, promene namene zemljišta i šumarstva											
Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte u CO₂ ekvivalentu sa korišćenjem zemljišta, promenom namene zemljišta i šumarstvom											
Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte u CO₂ ekvivalentu, uključujući indirektni SO₂, bez korišćenja zemljišta, promene namene zemljišta i šumarstva											
Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte u CO₂ ekvivalentu, uključujući indirektni SO₂, sa korišćenjem zemljišta, promenom namene zemljišta i šumarstvom											

KATEGORIJE IZVORA I PONORA gasova sa efektom staklene bašte	SO ₂ ⁴	CH ₄	N ₂ O	HFCs	PFCs	SF ₆	Neodređena mešavina HFCs i PFCs	NF ₃	Ukupno	Emisije -1 ⁵	Emisije -2 ⁶
	CO ₂ ekvivalent(kt)									CO ₂ ekvivalent (kt)	

Kratki opis ključnih pokretača na kojima se temelji povećanje ili smanjenje emisija staklene bašte u X-1 (proxi vrednost) u poređenju sa X-2 (inventar). Ako su te informacije javno dostupne, navodi se odgovarajuća veb stranica.
Mogu se navesti i informacije o nesigurnosti povezanim sa procenama za sektor LULUCF

Izveštaj o inventaru gasova sa efektom staklene bašte

Član pravilnika	Informacije koje se dostavljaju u NIR-u ⁷	Informacije koje se dostavljaju u posebnom aneksu NIR-a	Upućivanje na poglavlje u NIR-u ili u posebnom aneksu
Izveštavanje o ponovnom proračunavanju	Obavezno	Nije primenljivo	Poglavlje NIR-a o ponovnim proračunima i poboljšanjima
Izveštavanje o sprovođenju preporuka u Tabeli iz Priloga 7	Obavezno	Obavezno	Poglavlje NIR-a o ponovnim proračunima i poboljšanjima
Izveštavanje o nesigurnosti	Nije primenljivo	Obavezno	
Izveštavanje o potpunosti	Obavezno		U odgovarajućoj zajedničkoj tabeli za izveštavanje (CRT) i odgovarajućim poglavljima NIR-a
Izveštavanje o usklađenosti prijavljenih emisija u odnosu na podatke o verifikovanim emisijama gasova sa efektom staklene bašte koje izveštavaju postrojenja i operateri na osnovu zakona kojim se uređuju klimatske promene (podaci iz Priloga 10)	Nije primenljivo	Obavezno	

⁷ Izveštaj o inventaru GHG (engl. National Inventory Report) - NIR

Član pravilnika	Informacije koje se dostavljaju u NIR-u ⁷	Informacije koje se dostavljaju u posebnom aneksu NIR-a	Upućivanje na poglavlje u NIR-u ili u posebnom aneksu
Izveštavanje o usklađenosti prijavljenih emisija u odnosu na podatke o verifikovanim emisijama gasova sa efektom staklene bašte koje izveštavaju postrojenja i operateri na osnovu zakona kojim se uređuju klimatske promene (informacije u tekstualnom obliku)	Moguće	Moguće	Ako je u NIR-u: u relevantnim pod-poglavljima NIR-a
Izveštavanje o usklađenosti dostavljenih podataka o zagađujućim materijama u vazduhu	Moguće	Moguće	Ako je u NIR-u: u poglavlju o „planu osiguranja kvaliteta, kontrola kvaliteta i verifikacije”
Izveštavanje o usklađenosti podataka o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte	Moguće	Moguće	Ako je u NIR-u: u relevantnim pod-poglavljima NIR-a
Izveštavanje o usklađenosti podataka u odnosu na podatke iz oblasti energetike	Moguće	Moguće	Ako je u NIR-u: u relevantnim pod-poglavljima NIR-a
Izveštavanje o promenama u opisu nacionalnog sistema inventara	Obavezno	Nije primenljivo	U relevantnim poglavljima NIR-a

Izveštavanje o sprovođenju preporuka

Godina poslednje revizije inventara u okviru Konvencije:					
Kategorija zajedničkog obrasca za izveštavanje/ problem	Preporuka iz pregleda	Br . para-grafa u Izveštaju o pregledu	Odgovor /Status sprovođenja preporuka	Razlog nesprovođenja	Poglavlje /odjeljak u NIR-u

Izveštavanje o nesigurnosti i potpunosti

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Kategori -ja IPCC-a	Gas	Emi -sije ili ukla -njanje putem ponora u baznoj godini	Emisi -je ili ukla -njanje putem ponora u godini X	Nesigur -nost u pogledu podataka o delatno-stima	Nesigur -nost u pogledu faktora emisije/ parametra procene	Kombino -vana nesigur -nost	Dopri -nos odstupa -nja po katego -riji u godini X	Osetlji -vost vrste A	Ose -tljivost vrste B	Nesigur -nost u trendu nacional-nih emisija zbog nesigurno -sti u pogledu faktora emisije/ parametra procene	Nesigu -rnost u trendu nacional-nih emisija zbog nesigurno -sti u pogledu podataka o delatno-stima	Nesigu -rnost trenda ukupnih nacional-nih emisija
		Ulaz -ni podaci	Ulazni podaci	Ulazni podaci Napomena A	Ulazni podaci Napomena A	$\sqrt{E^2 + F^2}$	$\frac{(G \cdot D)^2}{(\sum D)^2}$	Napomena B	$\left \frac{D}{\sum C} \right $	I * F Napomena C	J * E * $\sqrt{2}$ Napomena D	$K^2 + L^2$
		Ekvi -valentG g CO ₂	Ekvi -valentGg CO ₂	%	%	%		%	%	%	%	%
Npr. 1.A.1. Energeti -ka - gorivo1	CO ₂											
npr .1.A.1. Energeti -ka - gorivo2	CO ₂											
Itđ.	...											
Ukupno		$\sum C$	$\sum D$				$\sum H$					$\sum M$
					Procenat nesigurnosti u ukupnom inventaru:		$\sqrt{\sum H}$				Nesigu -rnost trenda	$\sqrt{\sum M}$

Izvor : Smernice IPPC-a iz 2006, Knjiga 1. Tabela 3.2. Pristup 1, proračun nesigurnosti											

PRILOG 8

Izveštavanje o usklađenosti verifikovanih emisija

Verifikovane emisije o kojima su podatke dostavila postrojenja i operateri u skladu sa zakonom kojim se uređuju klimatske promene (verifikovane emisije) prema kategorijama izvora inventara gasova sa efektom staklene bašte				
izveštajna godina:				
Osnova za podatke: Verifikovane emisije i emisije gasova sa efektom staklene bašte iz inventara za godinu X – 2				
	Ukupne emisije (CO₂-eq)			
	inventar GHG [kt CO₂eq] (3)	Verifikovane emisije [kt CO₂eq] (3)	Odnos u % (Verifikovane emisije/ emisije iz inventara GHG) (3)	Napomena (2)
Emisije GHG iz inventara gasova sa efektom staklene bašte (ukupne emisije bez LULUCF-a i bez emisija iz 1A3a Civilno vazduhoplovstvo)				
Emisije SO₂ iz inventara gasova sa efektom staklene bašte (ukupne emisije bez LULUCF-a i bez emisija iz 1A3a Civilno vazduhoplovstvo)				

Kategorija <i>(1)</i>		Emisije CO₂			
		inventar gasova sa efektom staklene bašte [kt] (3)	Verifikovane emisije [kt] (3)	Odnos u % (Verifikovane emisije /emisije iz inventara GHG) (3)	Napomena (2)
1.A	Delatnosti sagorevanja goriva, ukupno				
1.A	Delatnosti sagorevanja goriva, nepokretno sagorevanje				

1.A.1	Energetika				
1.A.1.a	Proizvodnja električne i toplotne energije za javne potrebe				
1.A.1.b.	Prerada nafte				
1.A.1.c	Proizvodnja čvrstih goriva i druge energetske delatnosti				
Gvožđe i čelik (Inventr gasovi sa efektom staklene bašte kombinovane kategorije CRT-a 1 A 2 a + 2 C 1 + 1 A 1c i druge relevantne kategorije CRT-a koje uključuju emisije iz industrije gvožđa i čelika (npr 1 A 1 a, 1 B 1) (4)1 A 1 a, 1 B 1) (4)					
1.A.2	Proizvodne industrije i građevinarstvo				
1.A.2.a.	Gvožđe i čelik				
1.A.2.b.	Obojeni metali				
1.A.2.c.	Hemikalije				
1.A.2.d.	Drvena celuloza, papir i štampa				
1.A.2.e	Prehrambena industrija, pića i duvan				
1.A.2.f.	Nemetalne rude				

1.A.2.g.	Ostalo				
1.A.3.	Saobraćaj				
1.A.3.e	Drugi oblici saobraćaja (saobraćaj cevovodima)				
1.A.4	Ostali sektori				
1.A.4.a	Komercijalni/institucionalni				
1.A.4.c	Poljoprivreda/šumarstvo/ribarstvo				
1.B	Fugitivne emisije iz goriva				
1.C	Transport i skladištenje CO₂				
1.C.1	Transport CO ₂				
1.C.2	Ubrizgavanje i skladištenje				
1.C.3	Ostalo				
2.A	Mineralni proizvodi				
2.A.1.	Proizvodnja cementa				

2.A.2.	Proizvodnja kreča				
2.A.3.	Proizvodnja stakla				
2.A.4.	Druge upotrebe karbonata				
2.B	Hemijska industrija				
2.B.1.	Proizvodnja amonijaka				
2.B.3.	Proizvodnja adipinske kiseline (CO ₂)				
2.B.4	Proizvodnja kaprolaktama, glioksala i glioksilne kiseline				
2.B.5.	Proizvodnja karbida				
2.B.6.	Proizvodnja titanijum dioksida				
2.B.7.	Proizvodnja i upotreba natrijum karbonata				
2.B.8	Proizvodnja petrohemikalija i čađi				
2.C	Proizvodnja metala				
2.C.1.	Proizvodnja gvožđa i čelika				

2.C.2.	Proizvodnja ferolegura				
2.C.3.	Proizvodnja aluminijuma				
2.C.4.	Proizvodnja magnezijuma				
2.C.5.	Proizvodnja olova				
2.C.6.	Proizvodnja cinka				
2.C.7.	Proizvodnja ostalih metala				

Kategorija (1)		Emisije N ₂ O			
		inventar GHG [kt CO ₂ eq] (3)	Verifikovane emisije [kt SO ₂ eq] (3)	Odnos u % (Verifikovane emisije/emisije iz inventara GHG) (3)	Napomena (2)
2.B.2.	Proizvodnja azotne kiseline				
2.B.3.	Proizvodnja adipinske kiseline				
2.B.4.	Proizvodnja kaprolaktama, glioksala i glioksilne kiseline				
Kategorija (1)		Emisije PFC			
		inventar GHG [kt CO ₂ eq] (3)	Verifikovane emisije [kt CO ₂ eq] (3)	Odnos u % (Verifikovane emisije/emisije iz inventara GHG) (3)	Napomena (2)
2.C.3.	Proizvodnja aluminijuma				

1. Dostavljaju se podaci o verifikovanim emisijama, razdvojenim po kategorijama inventara na nivou četiri cifre ako je to moguće, a emisije nastaju, pri čemu se koriste sledeće skraćenice:

NO = ne nastaje

IE = uključeno na drugom mestu

C = poverljivo

Zanemarljivo = mali iznos verifikovanih emisija može se pojaviti u odgovarajućoj kategoriji CRF-a, ali je iznos < 5 % kategorije

2. Kolonu sa napomenama treba koristiti za davanje kratkog rezimea izvršenih provera i aka se pružaju dodatna objašnjenja u pogledu Verifikovanih emisija o kojima su dostavljeni podaci.
3. Podatke koje treba dostaviti navesti do jednog decimalnog zareza za vrednosti izražene u kt i
4. Ispunjava se na osnovu kombinovanih kategorija iz CRF na primer za Gvožđe i čelik: emisije iz inventara gasova sa efektom staklene bašte kombinovane CRF kategorije 1.A.2.a + 2. C.1 + 1.A.1. c i druge relevantne kategorije CRF-a koje uključuju emisije iz proizvodnje gvožđa i čelika (npr. 1A1a, 1B1). Kombinovanje je potrebno zbog pravilne procene udela Verifikovanih emisija u emisijama iz inventara gasova sa efektom staklene bašte jer verifikovane emisije mogu da sadrže emisije iz više osnovnih CRF kategorija

Oznaka: X = izveštajna godina

Izveštavanje o usklađenosti emisija zagađujućih materija u vazduh

Godina izveštavanja:

KATEGORIJE EMISIJE	Emisije zagađujuće materije Y(4) iz inventara GHG (u kt)	Emisije zagađujuće materije Y iz inventara u skladu sa obavezama UNECE Konvencije o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima (LRTAP Konvencija)	Apsolutna razlika u kt(1)	Relativna razlika u % (2)	Objašnjenja razlika
Ukupno (neto emisije)					
Energetika					
A. Sagorevanje goriva (sektorski pristup)					
1. Energetska postrojenja					
2. Industrija i građevinarstvo					
3. Saobraćaj					
4. Drugi sektori					
5. Ostalo					
A. Fugitivne emisije iz goriva					
1. Čvrsta goriva					

2. Nafta i prirodni gas i druge emisije iz proizvodnje energije					
1. Industrijski procesi i upotreba proizvoda					
A. Industrija minerala					
B. Hemijska industrija					
C. Metalna industrija					
D. Neenergetski proizvodi iz goriva i upotreba rastvarača					
E. Proizvodnja i upotreba drugih proizvoda					
F. Ostalo					
2 .Poljoprivreda					
A. Upravljanje stajskim đubrivom					
B. Poljoprivredna zemljišta					
C. Spaljivanje poljoprivrednih ostataka					
D. Ostalo					
5 . Otpad					

A. Odlaganje čvrstog otpada					
B. Biološki tretman čvrstog otpada					
C. Spaljivanje i gorenje otpada na otvorenom					
D. Tretman i ispuštanje otpadnih voda					
E. Ostalo					
1. Ostalo					

(1) Emisije prijavljene u inventar gasova sa efektom staklene bašte umanjene za emisije iz inventara LRTAP Konvencije

(2) Razlika u kt podeljena sa emisijama prijavljenim u inventar gasova sa efektom staklene bašte

(3) Podatke treba navesti do jednog decimalnog zareza za vrednosti izražene u kt i %

(4) Zagađujuće materije Y su: SO₂, CO, NO_x i NMVOC

PRILOG 10

Izveštavanje o usklađenosti sa energetsom statistikom

VRSTE GORIVA			Okvirna potrošnja o kojoj su podaci iz inventaraGHG (TJ) (3)	Okvirna potrošnja proračunata korišćenjem podataka za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i dostavljeni IEA/EUROSTAT (3)	Apsolutna razlika (1) (TJ) (3)	Relativna razlika (2) % (3)	Objašnjenja za razlike
Tečno fosilno gorivo	Primarna goriva	Sirova nafta					
		Orimulzija (bitumen)					
		Tečni prirodni gas					
	Sekundarna goriva	Motorni benzin ⁸					
		Gorivo za mlazne motore kerozinskog tipa ⁸					
		Ostali kerozini					
		Nafta iz škriljaca					

VRSTE GORIVA		Okvirna potrošnja o kojoj su podaci iz inventaraGHG (TJ) (3)	Okvirna potrošnja proračunata korišćenjem podataka za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i dostavljeni IEA/EUROSTAT (3)	Apsolutna razlika (1) (TJ) (3)	Relativna razlika (2) % (3)	Objašnjenja za razlike
	Dizel i gorivo za loženje ⁸					
	Ulje za loženje ⁸					
	Tečni naftni gas (TNG) ⁹					
	Etan					
	Nafta (primarni benzin)					
	Bitumen					
	Maziva					
	Petrol-koks					

⁹U skladu sa propisom kojim je uređena oblast tehničkih i drugih zahteva za tečni naftni gas.

VRSTE GORIVA		Okvirna potrošnja o kojoj su podaci iz inventaraGHG (TJ) (3)	Okvirna potrošnja proračunata korišćenjem podataka za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i dostavljeni IEA/EUROSTAT (3)	Apsolutna razlika (1) (TJ) (3)	Relativna razlika (2) % (3)	Objašnjenja za razlike
		Rafinerijske sirovine				
		Ostala ulja				
Ostala tečna fosilna goriva						
Tečna fosilna goriva ukupno						
Čvrsta fosilna goriva	Primarna goriva	Antracit				
		Kameni ugalj za koksovanje				
		Drugi bitumenizirani ugalj				

VRSTE GORIVA		Okvirna potrošnja o kojoj su podaci iz inventaraGHG (TJ) (3)	Okvirna potrošnja proračunata korišćenjem podataka za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i dostavljeni IEA/EUROSTAT (3)	Apsolutna razlika (1) (TJ) (3)	Relativna razlika (2) % (3)	Objašnjenja za razlike
		Sub -bitumenozni ugalj				
		Lignit				
		Uljani škriljci i katranski pesak				
	Sekundarna goriva	Briketi mrkog uglja i lignita				
		Koksni gas				
		Katran od uglja				
Ostala čvrsta fosilna goriva						
Čvrsta fosilna goriva ukupno						

VRSTE GORIVA		Okvirna potrošnja o kojoj su podaci iz inventara GHG (TJ) (3)	Okvirna potrošnja proračunata korišćenjem podataka za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i dostavljeni IEA/EUROSTAT (3)	Apsolutna razlika (1) (TJ) (3)	Relativna razlika (2) % (3)	Objašnjenja za razlike
Gasovito fosilno gorivo	Prirodni gas (suvi)					
Ostala gasovita fosilna goriva						
Gasovita fosilna goriva ukupno						
Otpad (frakcija koja nije biomasa)						
Ostala fosilna goriva						
Treset						

1. Podaci o okvirnoj potrošnji iz inventara gasova sa efektom staklene bašte smanjeni za okvirnu potrošnju proračunatu korišćenjem podataka koji su dostavljeni za izradu Energetskog Bilansa Republike Srbije i koji su dostavljeni IEA/EUROSTAT.
 2. Apsolutna razlika podeljena sa okvirnom potrošnjom iz inventara gasovi sa efektom staklene bašte.
- (3) Podaci se navode do jednog decimalnog zareza za vrednosti izražene u kt i %.

⁸ U skladu sa propisom kojim je uređena oblast tehničkih i drugih zahteva za tečna goriva naftnog porekla.

Izveštavanje o emisijama iz IPCC sektora i kategorija

A		X-1 [kt CO ₂ eq]
B	Emisije gasova sa efektom staklene bašte	
C	Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte bez LULUCF-a (1)	
D	Ukupne verifikovane emisije gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja u skladu sa zakonom kojim se uređuju klimatske promene	
E	Emisije CO ₂ iz 1.A.3.a – Civilno vazduhoplovstvo	
F	Ukupne emisije (= C-D-E)	
	Od toga iz:	
F1	-energetike (sagorevanje goriva i fugitivne emisije iz goriva)	
F2	-industrijskih procesa i upotrebe proizvoda	
F3	- poljoprivrede	
F4	- upravljanja otpadom	

(1) Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte, usaglašene sa ukupnim emisijama GHG bez LULUCF-a kako je za istu godinu navedeno u tabeli Summary 2. CRF-a.

Oznaka X = izveštajna godina